

SUMMARY

NetQues Proje Raporu Avrupa'da Dil ve Konuşma Terapisi Eğitimi Çeşitliliklerin Bütünleşmesi

**Avrupa'da Dil ve Konuşma Terapisi / Logopedi Alanındaki
Standartların ve Eğitim Programlarının Niteliklerinin
Düzenlenmesine Yönelik İletişim Ağı Projesi
(NetQues): Çok Katmanlı Akademik ve Mesleki Ağ**

26 Eylül 2013

Proje Numarası: 177075-LLP-1-2010-1-FR-ERASMUSENWA

NetQues Projesi Avrupa Birliği tarafından desteklenmiştir.
Bu proje Avrupa Birliği ERASMUS Hayatboyu Öğrenme Programı'nın Görsel-İşitsel Eğitim &
Kültür Yürütme Kurulu tarafından eş zamanlı olarak finanse edilmiştir.

Bu yayın yalnızca yazarlarının görüşlerini temsil etmektedir ve Komisyon, içerisinde kullanılan bilgiden hiç bir şekilde sorumlu tutulamaz.

© 2013, CPLOL/NetQues

Tüm hakları saklıdır

Özet belgesinin bir kısmı ya da tamamı NetQues bilgisi dahilinde/izniyle çoğaltılabilir ya da elektronik ortamda paylaşılabilir.

GENEL ÖZET

- I. Avrupa'da Dil ve Konuşma Terapisi/Logopedi Alanındaki Standartların ve Eğitim Programlarının Niteliğinin (Kalitesinin) Düzenlenmesine Yönelik İletişim Ağı Projesi (NetQues), 31 Avrupa ülkesinden 65 katılımcının çok uluslu akademik ve mesleki işbirliği iletişim ağı ile gerçekleştirilmiştir. Proje, Dil ve Konuşma Terapistleri ve Logopedlerin liyazon komitesi olan Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes / Logopèdes de l'Union Européenne (CPLOL) liderliğinde yürütülmektedir.
- II. Dil ve Konuşma Terapisi (DKT) dünya üzerindeki ülkelerin büyük bir kısmında ulusal düzeyde yasal bir düzenlemeyle **bağımsız bir meslek** olarak tanınmaktadır. Avrupa Birliği (AB) geliştikçe ve üye sayısı arttıkça sınırlar arasındaki hareketliliği artırmak için üye ülkeler arasında yeterliliklerin tanınmasına yönelik girişimler ve ilişkili kanunlar da artmıştır. Bu durum AB ülkeleri ve diğer ülkelerdeki eğitim programlarının değerlendirilmesi ve analiz edilmesine olanak tanımıştır. Bu proje DKT eğitiminin ortak alanlarındaki anlaşmaları belirlemek ve eğitim sürecindeki farklı noktaları belirlemek üzere başlamıştır. Mesleği gerçekleştirme yetkisini yeni almış bir dil ve konuşma terapistinin mesleğini güvenli ve etkili bir şekilde gerçekleştirmesi için gerekli olan, üzerinde uzlaşmış ortak temel yeterlilikleri belirlemektedir. NetQues Projesi AB Düzenleme prensiplerini içermektedir ve "meslek alanı düzeyindeki referans noktalarını geliştirmek için bir platform" görevi görerek ortak bir referans noktası ve anlayış oluşturmaya hedeflemektedir.¹
- III. Dil, konuşma ve iletişim bozukluklarının geçmişi çok uzun, binlerce yıl öncesinden belgelere dayanmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında, Avrupa ve çevresinde, konuşma bozukluklarını iyileştirmek için belirli ölçüde bilgi ve sınırlı sayıda uygulamacı mevcuttu. O yıllardan bu yana, bu uzmanlık alanı gelişerek bağımsız akademik bir bilim haline gelmiştir ve AB organizasyonu olan CPLOL tarafından desteklenmektedir.
- IV. DKT disiplini insan iletişimi ve yutma süreçleri, gelişimi ve bozuklukları ve özellikle ses, konuşma, dil ve yutma bozukluklarının tanımlanması, değerlendirilmesi ve terapisi/tedavisi ile ilgilenir. Dil ve konuşma terapisti-DKT, insan iletişimi ve ilgili bozuklukların önlenmesi, değerlendirilmesi, tedavisi ve bilimsel çalışılması konusunda tam yetkin bir meslek elemanıdır.
- V. DKT mesleği, toplumdaki değişimler ve tıp, psikoloji, dilbilim, sosyoloji ve eğitim gibi ilişkili meslek dallarındaki ilerlemelerle birlikte zaman içinde değişmiş ve gelişmiştir. Demografikler, teşhisler, teknolojik ilerlemeler, iletişim teknolojisi ve sosyolojik değişimler DKT'nin uygulama ve görev alanını etkilemiştir. Bu görev alanı, AB içindeki farklı ülkelerde değişen odak ve önceliklerle birlikte zamanla genişlemiştir.
- VI. NetQues projesi aşağıdakileri amaçlamaktadır:
 - AB ülkeleri arasında DKT'nin akademik ve mesleki profilini tanımlamak

¹ Gonzalez, J., Wagenar, R. (2003). Tuning educational structures in Europe. Bilbao: Deusto Üniversitesi. http://www.relint.deusto.es/TUNINGProject/documentos/Tuning_phase1/ giriş sayfa 1

- Ön yeterlilik eğitim programlarının amaçlarını tanımlamak ve karşılanması gereken öğrenme çıktılarını (bilgi ve beceriler kapsamında) belirlemek
 - Programdan elde edilmesi gereken genel ve alana özgü spesifik yeterlilikleri belirlemek
- VII. Projeye 27 AB ülkesinden toplam 65 katılımcı üye olarak katılmıştır. Ayrıca Liechtenstein, Norveç ve AB aday ülkeleri olan İzlanda ve Türkiye'den katılımcılar yer almıştır. Üyelerin büyük çoğunluğu akademik kurumlardan olmakla birlikte bazı mesleki birliklerden katılımcılar da yer almaktadır. Proje koordinasyonu, her bir AB ülkesini temsil eden uzman klinisyen ve akademisyenlerden oluşan lider CPOOL tarafından sağlanmaktadır. Üyeler, altı çalışma paketi (ÇP) grubundan birine yerleştirilerek, her bir grubun farklı uzmanlık dallarına yoğunlaşması ve grup üyelerinin farklı coğrafi bölgelerden olması sağlanmıştır. Düzenleme işlemlerinin hedefleri her bir çalışma grubu ekibine dağıtılmıştır. Her bir çalışma grubu ekibi işin bir ya da daha fazla bileşeninin sorumluluğunu üstlenerek üyeleri arasında paylaşmıştır. Değişik ülkelerden uzman katılımcıların deneyimleri dahilinde etnografik bir araştırma yöntemi benimsenmiştir. Farklı ülkelerde uygulanan çeşitliliği mümkün olduğunca belirlemek ve mevcut DKT eğitimi ile karşılaştırmak amacıyla iki geniş kapsamlı Avrupa anketi düzenlenmiştir. Anketler DKT eğitiminin niteliğindeki çeşitliliği araştırmıştır. Sonuçlar ayrıntılı bilgiler sunmakta ve DKT mesleği adayları için gerekli olan yeterlilik ölçütlerinin de belirleyicisi olmuştur.
- VIII. **Profiller:** Her iki anket sonucunu kapsayan özet profiller, iki ülke dışındaki üye ülkelerin DKT mesleki eğitimini veren en az bir eğitim programı (ülkelerin büyük bir kısmının birden fazla programı bulunmaktadır) bulunduğunu göstermektedir. Avrupa'daki DKT programları genelde üniversitelerin içinde yer almakta ve devlet tarafından ödenek almakta olup daha çok diğer sağlıkla ilişkili programlarının olduğu fakültelerin içinde bulunmaktadır.
- IX. Genel olarak, DKT mesleğini gerçekleştirmek için gerekli kriter en az lisans düzeyinde olmakla birlikte, bachelorya sonrası en az üç yıllık eğitimin ardından da yeterlik verilmektedir. Yüksek lisans derecesi (Avrupa yeterlik çerçevesi düzey 7) toplam 5 yıl eğitim sonrasında (3 yıl lisans ve 2 yıl yüksek lisans) verilmektedir. Doktora programları ortalama 3 yıl sürmektedir. Lisans düzeyinden yüksek lisans ve doktora düzeylerine geçiş neredeyse her AB ülkesinde olanaklıdır. Genel olarak, her bir akademik yıl için 60 Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS) kredisi verilmektedir.
- X. Pek çok program devlet ya da eyalet tarafından yürütülmektedir. Fransa en yüksek sayıdaki DKT öğrencisine sahip olduğunu bildirmiştir. Beklenmedik bir şekilde Belçika ve Hollanda'daki öğrenci sayısının da en yüksek öğrenci sayıları arasında Fransa'yı izlediği bulunmuştur. Bu ülkelerin Almanya'ya yakın olmaları nedeniyle pek çok Alman öğrencinin lisans düzeyindeki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hizmet ettiğiyle açıklanabilir. Ancak sayıların bazılarının birçok ülkede bölüme göre öğrenci sayısı istatistiği tutulmaması nedeniyle tahminler bazında olduğu unutulmamalıdır.

- XI. **Programlar;** yazılı değerlendirmeler, becerilerin uygulamalı değerlendirilmesi ve sözlü değerlendirmeleri içeren geniş kapsamlı değerlendirme türleri içermektedir. Deneyim, yeterlilik portfolyosu, klinik uygulama sınavları, video analizi ve öğrenci öz değerlendirmeleri de kullanılmaktadır. Akademik çalışmalara ek olarak, tüm programların süpervizyon klinik müfredatları bulunmaktadır ve mesleki yeterlilik için anahtar bir bileşen olarak yer almaktadır. Klinik yeterlilik, klinik süpervizörler tarafından gerçekleştirilmektedir. Klinik yeterliliği değerlendirme metotları geniş ölçüde değişkenlik göstermekle birlikte yazılı değerlendirmeler, sözlü değerlendirmeler, gözlem ve değerlendirme formu, portfolyo veya vaka örneklerini içermektedir. Programın bir parçası olarak öğrenciler tarafından yürütülen araştırma projeleri çalışılan programların neredeyse üçte ikisinde gerekli bir koşul olarak yer almaktadır.
- XII. **Yeterlilikler:** Dil ve konuşma terapistlerinin eğitimi, etkili kanıta dayalı uygulamaları gerçekleştirebilmeleri için teori ve uygulamanın kompleks etkileşimiyle birlikte bir dizi etkileşim becerisini içeren yeterlilikler gerektirmektedir. Sonuçların bütünü en çarpıcı özelliklerinden biri, dil ve konuşma terapistlerinin mesleğe başlama yeterlilikleri kapsamında alana özgü spesifik ve genel yeterliliklerin önem düzeylerinin karşılaştırılması konusunda akademisyenler, mezunlar ve işverenlerin yüksek düzeyde hemfikir olmalarıydı.
- XIII. Alana özgü spesifik yeterliliklerin, iletişim bozuklukları ve yutma konusunda etkili değerlendirme, teşhis, tedavi, önleme ve danışanlar ile yakın çevrelerine sunulan danışmanlık hizmetleri ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Alana özgü spesifik yeterliliklerden önemli olduğu belirtilen özellikler genel olarak altı sınıf altında toplanmaktadır. Bu kategoriler, Uygulama-Görev Alanı, İletişim ve Yutma Bozukluklarının Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi, Tedavinin Planlanması ve Uygulanması, Hizmetin Sağlanması, Sürdürülmesi ve Değerlendirilmesi, Önleme ve Profesyonel Gelişim, Sürekli Eğitim ve Özel Etik Sorumluluklar şeklindedir.
- XIV. Genel yeterliliklere ilişkin olarak kişiye özel ve kişilerarası yeterliliklerin çok önemli olduğu bulunmuştur.
- XV. **Ölçütler:** Mesleğe yeni başlayacak olan dil ve konuşma terapistlerinin yeterlilikleri açısından gruplar arasında en fazla önemli bulunan özellikler Ek 1'de listelenmiştir. Bu belge , **her dil ve konuşma terapistinin mesleği yapabilmesi için** AB tarafından geniş ölçüde üzerinde uzlaşmış karşılanması gereken temel ölçütler şeklinde görülmelidir. Bu özellikler aynı zamanda, DKT başlangıç eğitiminin de ölçütü olarak kullanılabilir ve tüm Avrupa DKT eğitim programlarında göz önünde bulundurulmalıdır. Gerekli olduğu bulunan tüm yeterlilikler farklı düzeylerde ele alınmıştır ve büyük çoğunluğunun Avrupa Nitelikleri Çerçevesi'nin 6 ve 7. Düzeylerinde yer aldığı sonucuna varılmıştır².
- XVI. Avrupa'daki DKT eğitimi sürekli gelişmekte ve çeşitlilik göstermektedir. Meslek, farklı ülkelerde farklı gelişim basamaklarında yer almaktadır. Dil ve konuşma terapistlerinin

² http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/eqf08_en.pdf

ve dil ve konuşma terapisi alanındaki eğitimcilerin en iyi mezunları yetiştirerek bu hizmeti ihtiyacı olanlara en iyi şekilde ulaştırma konusunda ortak bir amaç birlikteliği bulunmaktadır. Bu amaç, NetQues projesi süresince temel alınarak izlenmiştir. Bu uzlaşım taahhüdü ve uzmanlık düzeyi bağlamında, DKT mesleğinin ve bu hizmetten yararlanacak olan bireylerin geleceği parlak görünmektedir.

BÖLÜM 7 Mesleğe Yeni Başlayacak Olan Dil ve Konuşma Terapistleri için Gerekli Olan Yeterlilikler

1 Giriş

Mesleki anlamdaki yeterlilikleri geliştirmek eğitim programlarının amacıdır. Proje ana raporun 3. Bölümünde belirtildiği gibi, Dil ve Konuşma Terapisi (DKT) kompleks bir bilimsel disiplin ve mesleki uygulama alanıdır. Gerekli olduğu bulunan yeterlilikleri kapsayan özelliklerin mezun olup mesleğe yeni başlayan Dil ve Konuşma Terapisti açısından öğrenme çıktıları olarak belirlenmesi son derece önemlidir. Aşağıdaki özelliklerin farklı entegrasyonları, uzmanların üzerinde uzlaştıkları istenilen nitelikler olarak belirlenmiştir:

1. Dil ve Konuşma Terapistinin görevini yerine getirme sırasındaki teknik yeterlilikleri, yetkinliği
2. Dil ve Konuşma Terapistinin bilgisini uygun bir tutum ve karar verme stratejisi ile kullanabilmesi
3. Dil ve Konuşma Terapistinin bir birey ve meslek sahibi olarak sürekli gelişimi

Mesleki yeterlilik genellikle “doğru şeyleri yapmak”, “doğru şeyleri doğru bir şekilde yapmak” ve “iş yapan doğru kişi olmak” şeklinde tanımlanmaktadır (bkz. Harden’in tıbbi eğitim tanımı (2002)^{3,4} ve Adam’ın (2006)⁵ EUA Bologna Kitapçığındaki öğrenme çıktıları giriş bölümü).

Düzenleme sırasında yeterlilikler, müfredat dizaynı ve program değerlendirmesi için referans noktası olarak tanımlanmıştır. Böylece, müfredatın oluşturulması sırasında esnekliğe ve bağımsızlığa olanak yaratılmıştır. Aynı zamanda, müfredatın amaçları açısından ortak bir dil yaratılması sağlanmıştır.

Düzenleme (Tuning) metodolojisi, yeterlilikleri genel ve spesifik olmak üzere iki başlık altında ele almıştır. **Genel mesleki yeterlilikler** veya transfer edilebilir beceriler, özel bir alandaki bir becerinin öğretilmesi ya da uygulanması ile sınırlı olmayan becerilerdir. **Spesifik mesleki yeterlilikler** ise, dil ve konuşma terapistliğindeki spesifik bir konuya veya doğrudan alana özgü yeterlilikler şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu proje DKT ile ilgili olduğu için, proje katılımcıları, yeni DKT mezunu bir bireyin yeterlilikleri ve yapabilecekleri konusunda, eğitim programlarının birbirleriyle karşılaştırılmasının doğru bir yol olduğu konusunda uzlaşmışlardır. Yeterlilikler bu bağlamda tanımlanmış ve yalnızca bir şeyi yapabilmek şeklinde değil, aynı zamanda kişinin bilgisi ve esnekliği dahilinde analiz ve sentez gibi diğer üst düzey bilişsel becerilerin kullanımını da kapsamaktadır. Aynı zamanda, bilgiyi uygun bir şekilde arama, seçme ve kullanma, eleştirel düşünme, gerekçeleri ile birlikte kanıta dayalı uygulamalardan en uygun olanını seçebilme yeterliliklerini de içermektedir. Yani, mesleki yeterlilik; bilgi- bilişsel/entelektüel, psikomotor /fiziksel beceri ve duygudurum bağlamında tutum ve duyguları da içeren bir dizi yetkinlik becerileri gerektirmektedir.

³ Harden, R. M. (2002a). Developments in outcome based education. *Medical Teacher*, 24 (2), 117-120.

⁴ Harden, R. M. (2002b). Learning outcomes and instructional objectives: is there a difference? *Medical Teacher*, 24 (2), 151-155.

⁵ Adam, S. (2006) An introduction to learning outcomes. In Froment E., Kohler J., Purser L. And Wilson L. (Eds), *EUA Bologna Handbook article B.2.3-1*. Berlin: Raabe.

Sonuç olarak proje, yeni mezun olan dil ve konuşma terapistleri⁶ için alana özgü spesifik mesleki yeterlilikleri belirlemektedir; bu özellikler dil ve konuşma terapistlerini diğer mezunlardan, özellikle diğer meslek dalı uzmanlarından ayırt etme görevini göreceklerdir. Genel mesleki yeterlilikler de mesleğe dayalı yeterlilikler açısından bir temel oluşturmaktadır, bu nedenle projeye dahil edilmiş ancak spesifik olanlardan ayrı bir şekilde ele alınmıştır.

Aşağıda belirtilen bulgular anket sonuçları doğrultusunda tüm beceri, bilgi ve tutumlar arasından en önemli bulunanları olup, tüm Avrupa'da etkili ve yeterli dil ve konuşma terapistliği eğitimi açısından, eğitim programından yeni mezun olan bireylerin yeterlilik alanları olarak tanımlanmaktadır (bkz. Ek 4). Aynı zamanda bu üç alandaki yeterliliklerin (örn, bilgi, beceri ve tutumlar) birbirleriyle ilişki derecesini belirlemek de amaçlar arasında yer almaktadır.

Bu proje dil ve konuşma terapistliği mesleği bağlamında (sağlık/eğitim/sosyal sektör) dil ve konuşma terapistinden uygulaması beklenen bilgi, kavrama ve konuya özgü beceri ve yetilerin tanımlanmasını içermektedir. Dil ve konuşma terapistliği mesleği açısından NetQues hedefleri EQF hedeflerine çok benzerlik göstermekte ve bu nedenle birbirini tanımlar bir nitelik göstermektedir (bkz. Tablo 7.1).

Tablo 7.1 EQF ve NetQues Hedeflerinin Karşılaştırılması

Amaçlar	
EQF	NetQues
<ul style="list-style-type: none">Nitelikler Avrupa'da farklı ülkelerdeki farklı sistemler dahilinde daha anlaşılır ve uygulanabilirKatılımcıların farklı ülkeler arasındaki hareketliliğini artırmayı ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyiciNiteliklerin tanınmasını destekleyici	<ul style="list-style-type: none">Yeni mezun dil ve konuşma terapistleri için ortak standart ve ölçümler üzerinde uzlaşımFarklı ülkeler arasında nitelikli meslek elemanlarının hareketliliğini destekleyiciMesleğin gelişimini destekleyiciAvrupa'da tüm ülkelerdeki dil ve konuşma terapistlerinin yüksek eğitim kurumlarına ve ilgili kuruluşlarına rehberlik sağlamaAvrupa vatandaşlarının uygun niteliklerde dil ve konuşma terapistlerine ulaşımını sağlama

2 Yöntem

Proje ana raporu 5. Bölümünde belirtildiği gibi, DKT eğitimindeki uzmanlardan oluşan bir ekip, mevcut eğitim programlarının bir dökümü, düzenleyici çerçeve, Avrupa'daki ölçütlere dair referans noktaları ve belgeler, aynı zamanda Amerika'da (ASHA)⁷, Avustralya'da (SPA)⁸,

⁶ yeni mezun = DKT lisans programını başarı ile tamamlamış ve bağımsız dil ve konuşma terapisti olarak çalışmaya hazır kişi

⁷ ASHA (2009) Standards and Implementation Procedures for the Certificate of Clinical Competence in Speech Language Pathology Revised March 2009 American Speech- Language- Hearing Association alıntı:

http://www.Asha.org/certification/slp_standards

⁸ SPA (2010) Code of ethics. alıntı:

Kanada'da (CASLPA)⁹ ve IALP kılavuzu¹⁰ dahilinde alana ilişkin spesifik mesleki ve genel mesleki yeterlilikleri oluşturmuşlardır. Bu önerilen maddelerin pilot çalışmaları DKT eğitimi alanındaki uzmanlar ve klinisyenler tarafından gerçekleştirilmiş ve modifiye edilmiş Delphi tekniği kullanılarak düzenlenmiştir. Bu çabanın sonucunda üzerinde uzlaşmış 60 mesleğe ilişkin spesifik ve 38 genel yeterlilik listesi oluşturulmuştur (anket maddeleri için bkz. Ek IV).

Mesleğe ilişkin spesifik mesleki yeterlilikler aşağıdaki sekiz alanla ilişkilidir:

- Uygulama-görev alanı
- iletişim bozukluğu ve yutma güçlüğünün tanınması ve değerlendirilmesi
- müdahalenin-tedavinin planlanması ve uygulanması
- hizmetin planlanması, sağlanması ve değerlendirilmesi
- önleme
- kalite güvencesi
- araştırma
- mesleki gelişim, sürekli eğitim ve spesifik etik sorumluluklar

Genel mesleki yeterlilikler aşağıdaki üç alanla ilişkilidir:

- enstrümantal nitelikteki yeterlilikler
- kişisel/öze-dönük ve kişilerarası yeterlilikler
- sistemik yeterlilikler

98 yeterlilikten oluşan bir yeterlilik listesi oluşturularak her ülkedeki lider temsilciye gönderilerek anketin ülkelerin kendi dillerindeki çevirisi yapılmıştır. Toplamda 24 Avrupa dilinde anket ve sözlükler oluşturulmuş ve kontrolleri gerçekleştirilmiştir. Son olarak, SurveyMonkey¹¹ kullanılarak çevrimiçi anket oluşturulmuş ve katılımcılar anketleri kendi dillerinde tamamlamıştır.

Anket her ülkedeki üç ilgili kuruluşa gönderilmiştir:

1. DKT alanındaki akademik eğitimciler / ders veren kişiler / araştırmacılar
2. DKT programından yeni mezun olan kişiler (son 5 yıl içinde)
3. DKT alanında işverenler* (sağlık hizmeti yöneticileri de dahil)

<http://www.speechpathologyaustralia.org.au/library/CodeoEthics.pdf>

⁹ CASLPA (2008) Canadian Association of Speech-Language Pathologists and A (CASLPA) Scope of Practice for Speech –Language Pathology. alıntı: http://www.caslpa.ca/PDF/Scope_of%20Practice_SLP_english_2008.pdf

¹⁰ IALP Guidelines for Initial Education in Speech Language Pathology. Folia Phoniatica et Logopaedica. 2010, 62(5), 210-16.

¹¹ www.surveymonkey.com (Pro Gold version)

* **İşveren:** mezun DKT'lerin yaptığı işleri bilen ve anlayan, denetiminden sorumlu; bölüm başkanı, müdür gibi daha kıdemli bir DKT veya DKT'nin çalıştığı birim sorumlusu olup işin doğasını ve gereklerini bilen kişi.

Katılımcılardan yeterlilik alanlarına dair kararlarını aşağıdaki üç yargı dahilinde belirlemeleri istenmiştir:

- **Yeni mezun bir dil ve konuşma terapisti** olarak çalışmak için “şart değil”
- **Yeni mezun bir dil ve konuşma terapisti** olarak çalışmak için “gerekli ancak şart değil”
- **Yeni mezun bir dil ve konuşma terapisti** olarak çalışmak için “şart “

Yeni mezun bir dil ve konuşma terapisti “DKT programını başarıyla tamamlamış ve bağımsız bir dil ve konuşma terapisti olarak çalışmak için hazır” kişi olarak tanımlanmaktadır.

Ankete verilen cevaplardan oluşan veri seti 3. Çalışma Ekibi tarafından SPSS¹² ve Excel¹³ kullanılarak betimsel olarak analiz edilmiş ve katılımcı gruplarının sonuçlarına dair istatistiksel analizler de yapılmıştır.

3 Sonuçlar ve Temel Bulgular

SurveyMonkey yoluyla toplamda 4383 anket toplanılmıştır. Bu 4383 anketin 2863’ü (65%) tamamı doldurulmuş olarak ve analiz edilmiştir ve bir kısmı eksik olan 1520 anket çalışmadan çıkarılmıştır.

3.1 Anlamlılık Düzeyi En Yüksek Bulunan Alana Özgü Spesifik Mesleki Yeterlilikler

3 grup katılımcı tarafından en yüksek düzeyde “şart” olarak belirlenen 25 alana özgü spesifik mesleki yeterlilik Tablo 7.2’de belirtilmektedir.

Tabloda yer alan yeterliliklerin yukarıda belirtilen sekiz alanın altısı ile ilişkili olduğu kolaylıkla görülmektedir. Bu özellikler şu şekildedir:

- Uygulama-görev alanı
- iletişim bozukluğu ve yutma güçlüğü’nün tanınması ve değerlendirilmesi
- müdahalenin-tedavinin planlanması ve uygulanması
- hizmetin planlanması, sağlanması ve değerlendirilmesi
- önleme
- mesleki gelişim, sürekli eğitim ve spesifik etik sorumluluklar

Katılımcılara göre, dil ve konuşma terapisti olarak göreve başlamak için başlangıç eğitiminde değerlendirme, teşhis, tedavi, önleme ve danışma alanlarındaki yeterliliğin öncelikle göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

¹² SPSS Statistical Product and Service Solutions IBM

¹³ EXCEL Microsoft for Windows /Mac

Tablo 7.2 En fazla gerekli olduğu düşünölen 25 alana özgü spesifik yeterlilik

En fazla gerekli olduğu bildirilen Alana Özgü Spesifik Mesleki Yeterlilikler	
1.	Dil ve konuşma bozukluğu alanında değerendirme yapar, teşhis koyar ve müdahalede (tedavi) bulunur.
2.	Dil ve konuşma terapistinin mesleki rolünü ve sınırlarını bilir.
3.	Gerekli olduğuunda, danışanları/hastaları doğru zamanda, diğer doğru meslek uzmanlarına uygun bir şekilde yönlendirir, sevk eder.
4.	Danışanların/hastaların ve yakın çevrelerinin kolayca anlayacağı bir şekilde, değerlendirme sonuçlarının yorumuna dair geribildirimde bulunur.
5.	Gerekli materyal ve enstrümantal ekipman araçları kullanarak uygun terapi tekniklerini uygular.
6.	Değerlendirme bilgilerinin yorumlandığı ve analiz edildiği sözlü ve yazılı değerlendirme sonuç raporları oluşturur.
7.	Terapi hedefleri oluşturmak için değerlendirme sonuçlarını diğer bilgilerle entegre eder.
8.	Ulusal mesleki etik komiteleri, işverenler, mesleki dernekler ve/veya devlet tarafından belirlenmiş etik kuralları izler ve uygun biçimde davranır.
9.	Spesifik terapi yöntemlerinin altında yatan mantığı ve temel ilkeleri bilir.
10.	Danışanla/hastayla konsültasyon halinde dil ve konuşma terapisinin uygunluğu, gerekliliği ve uzun süreli sonuçları, prognozu üzerinde tartışır (tartışmalara ilgili diğer kişileri de katar).
11.	Danışanın/hastanın dil ve konuşma bozukluğunun daha iyi anlaşılmasına yönelik bilgi boşluklarını belirler ve bu boşlukları araştırarak doldurur.
12.	Değerlendirme sonuçlarını doğru bir şekilde analiz edip yorumlar ve vaka öyküsü bilgilerini ilişkili diğer bilgilerle birlikte bulgularına entegre eder.
13.	Seçilen tekniklerin, tedavilerin veya yöntemlerin başlatılmasına, sürdürülmesine, modifiye edilmesine, ara verilmesi veya durdurulmasına dair gerekçeli kararlar verip, gerekçeleri ile birlikte bu kararların kayıtlarını tutar.
14.	Danışanın/hastanın çevresindeki insanları da içeren uygun ve etkili terapi programları seçer ve uygular.
15.	Danışan/hasta ile uyumlu ilişki kurarak değerlendirme ve ayırt edici tanı işlemine katılımını sağlar.
16.	Danışanın/hastanın terapisinin uygun zamanda sonlanmasına danışan ve yakın çevresiyle işbirliği içinde karar verir ve resmi terapi sonlandırma işlemlerini izler.
17.	Tedaviye olan tepkiyi rapor eder ve planda ilgili değişiklikleri yapar.
18.	Dil ve konuşma bozukluğu alanında erken müdahale ile iletişim, yeme, içme ve yutma güçlüklerinin oluşumu ve gelişiminin önlenmesine katkıda bulunur.
19.	Farklı ortam, durum ve içeriklerin danışanın/hastanın problemleri üzerindeki etkilerini belirler.
20.	Dil ve konuşma terapisti olarak, kişiler arası ve iletişim becerilerini geliştirerek kendi kişisel gelişimini sürekli ilerletir.
21.	Dil ve konuşma bozukluğunun kişinin ve yakın çevresinin psikolojisi, sosyal ve tıbbi durumu üzerindeki etkilerinin farkındadır.
22.	Terapinin etkililiğini değerlendirmek için niteliksel ve niceliksel veri toplar.
23.	Ekibin içindeki ve ekipler arasındaki diğer disiplin üyelerinin, meslek uzmanlarının rollerini bilir ve onlarla konsültasyon eşliğinde müdahale planı hazırlar.
24.	Mesleğe ve yasal gerekliliklere uygun olan anlaşılır ve güncel kayıtlar tutar ve yalnızca kabul edilmiş olan terminolojiyi kullanır.
25.	DKT müdahalesiyle ilgili etkililik ve verimlilik kavramlarını bilir.

3.2 İlgili Kurum ve Kuruluşların Ortak Özellikleri

60 adet alana ilişkin spesifik mesleki yeterlik listesi arasından en fazla gerekli olduğu düşünülen 5 madde açısından akademisyenler, mezunlar ve işverenler birbirlerine çok benzer tercihlerde bulunmuşlardır. Yeterlilik listesindeki madde sayısının fazlalığına rağmen, şart ve gerekli olduğu düşünülen madde sayısında yüksek düzeyde bir uzlaşım söz konusu olmuştur. Tablo 7.3, 206 işveren, 476 akademik personel ve son beş yıl içinde başlangıç eğitimlerini tamamlamış 2181 mezun tarafından yüksek düzeyde gerekli olduğu düşünülen 5 yeterlilik yer almaktadır.

Tablo 7.3 Üç Grup Açısından En Fazla Gerekli Olduğu Bildirilen 5 Alana Özgü Spesifik Mesleki Yeterlilik

3 Grup Açısından En Fazla Gerekli Olduğu Bildirilen 5 Alana Özgü Spesifik Mesleki Yeterlilik		
Alanda İşverenler	Akademisyenler	Mezunlar
1. Dil ve konuşma bozukluğu alanında değerlendirme yapar, teşhis koyar ve müdahalede bulunur.	1. Dil ve konuşma bozukluğu alanında değerlendirme yapar, teşhis koyar ve müdahalede bulunur.	1. Dil ve konuşma bozukluğu alanında değerlendirme yapar, teşhis koyar ve müdahalede bulunur.
2. Dil ve konuşma terapistinin mesleki rolünü ve sınırlarını bilir.	2. Danışanların/hastaların ve yakın çevrelerinin kolayca anlayacağı bir şekilde, değerlendirme sonuçlarının yorumuna dair geribildirimde bulunur.	2. Dil ve konuşma terapistinin mesleki rolünü ve sınırlarını bilir.
3. Danışanların/hastaların ve yakın çevrelerinin kolayca anlayacağı bir şekilde, değerlendirme sonuçlarının yorumuna dair geribildirimde bulunur.	3. Değerlendirme bilgisinin yorumlandığı ve analiz edildiği sözlü ve yazılı değerlendirme raporları oluşturur.	3. Gerekli olduğunda, danışanları/hastaları uygun bir şekilde diğer meslek elemanlarına yönlendirir, sevk eder.
4. Gerekli materyal ve enstrümantal ekipman araçları kullanarak uygun terapi tekniklerini uygular.	4. Dil ve konuşma terapistinin mesleki rolünü ve sınırlarını bilir.	4. Danışanların/hastaların ve yakın çevrelerinin kolayca anlayacağı bir şekilde, değerlendirme sonuçlarının yorumuna dair geribildirimde bulunur.
5. Gerekli olduğunda, danışanları/hastaları uygun bir şekilde diğer meslek elemanlarına yönlendirir, sevk eder.	5. Gerekli olduğunda, danışanları/hastaları uygun bir şekilde diğer meslek elemanlarına yönlendirir, sevk eder.	5. Gerekli materyal ve enstrümantal ekipman araçları kullanarak uygun terapi tekniklerini uygular.

3.3 Daha Az Gerekli Olduğu Düşünülen Alana Özgü Spesifik mesleki Yeterlilikler

Katılımcılar tarafından yeni mezun dil ve konuşma terapisti olarak mesleğe başlayabilmek için gerekli olmakla birlikte şart olmayan 10 adet alana özgü spesifik mesleki yeterlilik Tablo 7.24'de belirtilmektedir (en düşük =1).

Düşük Düzeyde Gerekli Olduğu Belirlenen Alana Özgü Spesifik Mesleki Yeterlilikler	
1.	Nazometre/stroboskob/nazoendoskob/larengograf/videofluroskop/timpanometri/akustik analiz gibi enstrümantal ölçümleri uygular, kaydını tutar ve yorumlar.
2.	Araştırmalar ve vaka çalışmaları yayınlamaya katkıda bulunur.
3.	İstatistiksel yöntemlere aşinadır.
4.	Başkaları tarafından başlatılan ve yürütülen araştırmalara katkıda bulunur.
5.	Odyometri araçsal ölçümlerini uygular, kayıt eder ve yorumlar.
6.	Yeni kaynakların geliştirilmesi ve edinimi, veya yeni metodların geliştirilmesi konusunda önerilerde bulunur.
7.	Güncel araştırmaların yöntemlerini, formal ve informal değerlendirme araçları ve müdahale kaynaklarını değerlendirir.
8.	Deneyim kazandığı ve uygun bir şekilde eğitildiğinde meslek dalı öğrencilerini eğitir ve eğitime destek olur.
9.	Halkın ve diğer meslek elemanlarının eğitimi yoluyla iletişim, yeme, içme veya yutma bozukluklarının gelişimi veya oluşumlarının önlenmesine yönelik katkıda bulunur.
10.	Kalite güvencesi programları için veri seti üretimine katkıda bulunur.

DKT alanındaki bu yeterlilikler, başlangıç eğitimi sonrasında yüksek lisans ya da mezuniyet sonrası deneyim için gerekli ama yeni mezun dil ve konuşma terapistleri açısından "şart" olarak bulunmamıştır.

3.4 En Gerekli Genel Yeterlilikler

Katılımcılar açısından en fazla "gerekli" olduğu düşünülen 25 genel mesleki yeterlilik Tablo 7.5'te gösterilmektedir.

Ankette yer alan 38 adet genel yeterlilik arasından kişisel ve kişiler arası yeterlilikler genel olarak tüm gruplardaki katılımcılar tarafından ilk 25 arasında belirtilmiştir. On genel yeterlilik arasında en sık belirtilenler *dürüst, samimi ve güvenilir bir davranış sergilenmesi, öz-eleştiri yapabilme ve kişinin kendi performansını yansıtabilme* gibi kişisel öze-dönük yeterliliklerdir. En fazla önemli bulunan kişilerarası beceriler ise *anlayışlı ve duyarlı bir biçimde doğru geri bildirimde bulunmak ve danışan/hasta ve meslektaşlarla empati kurmaktır*. Bu özelliklerin ardından daha az önemli bulunan sistemik yeterlilikler ve enstrümantal yeterlilikler gelmektedir.

Özetle, sonuçlar kişisel/öze-dönük ve kişilerarası genel yeterliliklerin önemli bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle, bu genel yeterliliklere dil ve konuşma terapistlerinin

eğitimlerinde yer verilmelidir. Genel yeterliliklerin ardından enstrümantal yeterliliklerin önemli olduğu bulunmuştur.

Tablo 7.5 Tüm katılımcılar tarafından en fazla gerekli olduğu belirtilen 25 genel mesleki yeterlilik

En Fazla Gerekli Olduğu Belirtilen 25 Genel Mesleki Yeterlilik	
1.	Dürüst, samimi ve güvenilir davranış özellikleri sergiler.
2.	Öz-eleştiri yapabilir ve bunu kendi performansına yansıtabilir.
3.	Duyarlı ve anlaşılır bir biçimde doğru geri bildirimde bulunur.
4.	Danışan/hasta ve meslektaşlarına karşı empati gösterir.
5.	Yaşam boyu kişisel bilgi ve becerilerini geliştirme sorumluluğunu üstlenir.
6.	Pozitif tutum ve öngörü becerisi sergiler.
7.	Danışanlardan gerekli bilgiyi etkili, sempatik ve uygun bir biçimde alır.
8.	Bilgi verme ya da öğretim sırasında yazılı, sözlü ve görsel iletişim becerilerini etkili ve doğru bir biçimde kullanabilir.
9.	Yeni durumlara uyum sağlayabilmek için kendi davranışlarını adapte etme ve ayarlama davranışı sergiler.
10.	Bir problemdeki önemli faktörleri belirler ve olası çözümleri sunar.
11.	Tercih edilen çözüm/kararları kapsamlı bir şekilde ortaya koyar ve atılması gereken somut adımları belirler.
12.	Çok kültürlülüğe ve çeşitliliğe saygı gösterir.
13.	Bir problemdeki önemli faktörlerin belirlenmesi, olası sonuçları ve her biriyle ilişkili riskleri belirleme ve uygun durumlarda en uygun çözümü seçme gibi durumlarda bilgisini kullanır.
14.	Mesleğinin taleplerini karşılayabilme ve mesleki güçlükler karşısında özgüven ve stresle başa çıkma becerisi sergiler ve öz saygısını sürdürür.
15.	Kararlılık, işbirliği, fikir paylaşımı gibi ileri sosyal beceriler sergiler.
16.	Uygun sonuçlara varmak için bilgiyi analiz eder ve bu sonuçlara dair çıkarımlarda bulunur.
17.	Uygun bir eylem hareketi ya da bir soruya cevap oluşturmak için çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgileri sentezler.
18.	Bilgiyi edinmede yasal ve etik kuralları izler ve kayıtların dürüst, güvenilir, gerçekçi ve bütünlük içinde korunmasını sağlar.
19.	Olası her bir çözümle ilişkili riskleri ve olumsuz durumları belirler.
20.	Görevleri somut adımlara böler ve diğer tüm talepleri göz önünde bulundurarak ulaşılması gerçekçi hedefler belirlendiği bir zaman çizelgesi oluşturur.
21.	Bağımsız ve kendine yetebilen bir biçimde çalışır.
22.	Belirlenen çizelgeye uygun bir biçimde hedeflerine ulaşır.
23.	Belirli bir soruyu cevaplamak için en geçerli bilgiyi bulma yönünde bilimsel literatür taraması gerçekleştirir.
24.	Yeni durumlarda yaratıcı ve orijinal çözümler üretir.
25.	Literatür tarama, görüşme, anket ve gözlem gibi farklı yöntemler kullanarak bilgi toplar.

3.2.1 Gruplar Arasındaki Ortak Özellikler

Alana özgü spesifik mesleki yeterliliklerin önem derecesini belirlemede olduğu gibi, akademisyenler, mezunlar ve işverenler benzer önem tercihlerinde bulunarak 38 genel mesleki yeterlilik arasından en önemli 5 tanesine dair benzer tercihlerde bulunmuşlardır. Tablo 7.6, 206 işveren, 476 akademisyen ve son beş yıl içinde mezun olan 2181 mezunun önem değerlendirmeleri sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 7.6 Üç Grup Açısından En Çok Gerekli Olduğu Düşünülen 5 Genel Mesleki Yeterlilik

En Çok Gerekli Olduğu Düşünülen 5 Genel Mesleki Yeterlilik		
Alanda İşverenler	Akademisyenler	Mezunlar
1. Dürüst, samimi ve güvenilir davranış özellikleri sergiler.	1. Duyarlı ve anlaşılır bir biçimde doğru geri bildirimde bulunur.	1. Dürüst, samimi ve güvenilir davranış özellikleri sergiler.
2. Duyarlı ve anlaşılır bir biçimde doğru geri bildirimde bulunur.	2. Dürüst, samimi ve güvenilir davranış özellikleri sergiler.	2. Öz-eleştiri yapabilir ve bunu kendi performansına yansıtabilir.
3. Danışan/hasta ve meslektaşlarına karşı empati gösterir.	3. Öz-eleştiri yapabilir ve bunu kendi performansına yansıtabilir.	3. Danışan/hasta ve meslektaşlarına karşı empati gösterir.
4. Yaşam boyu kişisel bilgi ve becerilerini geliştirme sorumluluğunu üstlenir.	4. Danışan/hasta ve meslektaşlarına karşı empati gösterir.	4. Duyarlı ve anlaşılır bir biçimde doğru geri bildirimde bulunur.
5. Öz-eleştiri yapabilir ve bunu kendi performansına yansıtabilir.	5. Bilgi verme ya da öğretim sırasında yazılı, sözlü ve görsel iletişim becerilerini etkili ve doğru bir biçimde kullanabilir.	5. Yaşam boyu kişisel bilgi ve becerilerini geliştirme sorumluluğunu üstlenir.

3.2.2 En Az Gerekli Olduğu Düşünülen Genel Mesleki Yeterlilikler

DKT alanında dil ve konuşma terapisti olarak göreve başlamak için daha az gerekli olduğu düşünülen on genel yeterlilik Tablo 7.7’de listelenmiştir.

Genel mesleki yeterlilikler “gerekli” veya “şart değil” şeklinde iki seçenek altında değerlendirilmiştir. Yani, “şart olmayan” on yeterlilikten sekizini genel yeterlilikler altındaki yeterlilikler oluşturmaktadır. “*Yabancı bir dilde profesyonel raporlar, bilimsel makaleler yazabilmek, sunumlar yapabilmek*” mesleğin ilk yıllarında dil ve konuşma terapisti olarak görev yapabilmek açısından gerekli yeterlilikler olduğu düşünülmemekte, bu yeterliliklerin mesleğin ileriki yıllarındaki lisansüstü kariyer gelişimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

“Yabancı bir dilde profesyonel raporlar, bilimsel makaleler yazabilmek, sunumlar yapabilmek ve yabancı bir dil kullanımı” gibi maddelerin en az önem oranını alması pek çok ülkenin ana dilinin İngilizce olması veya yaygın olarak kullanılması ve literatür dilinin de genellikle İngilizce olması sonucu yeni mezun bir dil ve konuşma terapistinin ikinci bir dile sahip olması gerekmediği düşüncesinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 7.7 En düşük düzeyde gerekli olduğu düşünülen 10 adet Genel Mesleki Yeterlilik Ölçütü

En düşük düzeyde gerekli olduğu bildirilen Genel Mesleki Yeterlilikler	
1.	Yabancı bir dilde profesyonel bir şekilde rapor, bilimsel makale yazar ve profesyonel sunumlar gerçekleştirir.
2.	Belirli bir soruyu etkili bir şekilde cevaplamak için araştırma projesi desenler ve uygular.
3.	Etrafındakileri uygun bir şekilde yönetir.
4.	Fikir birliğine ulaşmak için diğerlerini yönetir.
5.	Ekibe yeni katılanları ve ekibin diğer üyelerini eğitir.
6.	İnternet bazlı öğrenme uygulamalarını öğrenir ve yeni eğitim teknolojilerini kullanır.
7.	Yabancı bir dilde profesyonel belge, bilimsel makaleleri okur ve profesyonel sunumlar gerçekleştirir.
8.	Yeni girişimlerde bulunur ve gerekli olduğunda zor bir eylemi gerçekleştirir.
9.	Danışan/hastalarına ilişkin diğer meslek elemanlarının uygun eğitim ve öğretim almalarını sağlar.
10.	Değerlerini yargılamak üzere rapor edilen araştırma projelerinin metot, sonuç ve analizlerini anlar.

4. Tartışma ve bulguların yorumlanması

İletişim bozuklukları ve yutma güçlükleri alanında değerlendirme, teşhis, tedavi, önleme ve danışma hizmetleri çok önemlidir ve SLT eğitiminde yer alması gereken yeterliliklerdir. Akademisyenler, mezunlar ve işverenler dil ve konuşma bozukluklarının değerlendirilmesi, teşhis koyulması, müdahalede bulunulmasına dair yeterlilikleri alanda çalışabilmek için son derece önemli yeterlilikler olduğunu düşünmektedirler ve üç grubun bu yeterliliklere dair sonuçları yüksek düzeyde tutarlılık göstermektedir. Ancak, 60 adet alana özgü spesifik mesleki yeterliliğin bütünü incelendiğinde grupların öncelikleri arasında bazı farklılıklar olduğu da görülmektedir. Örneğin, akademik personel “*değerlendirme sonuçlarının yorumu ve analizini de içeren yazılı ve sözlü rapor oluşturabilme*” maddesine biraz daha yüksek oranda önem verirken mezunlar ve alanda işverenler “*DKT'nin mesleki rolünü ve sınırlarını bilir*” maddesine biraz daha fazla önem vermişlerdir.

Genel mesleki yeterliliklerle ilgili, DKT başlangıç eğitiminde kişisel/öze-dönük ve kişilerarası yeterliliklerin önem düzeyi daha yüksek bulunmuştur, dolayısıyla eğitim sürecinde bu özellikler desteklenmelidir. Enstrümantal yeterlilikler “şart” ya da “istenilen bir yeterlilik” olarak değerlendirilmişken, yönetim ve araştırmaya dair sistemik yeterlilikler yalnızca “istenilen” ama “şart olmayan” bir yeterlilik olarak değerlendirilmiştir. En yüksek düzeyde gerekli olduğu belirtilen genel mesleki yeterlilikler arasında akademisyenler, mezunlar ve işverenlerin anket

sonuçları arasında tutarlılık bulunmaktadır. *“Dürüst, samimi ve güvenilir davranış gösterme”* yeterliliğinin önem derecesi her üç grupta da yüksek bulunmuştur. Akademisyenler *“duyarlı ve anlayışlı bir şekilde doğru geribildirimde bulunma”* maddesini önem sırasının başına yerleştirirken, işverenler tarafından bu madde ikinci sıraya ve mezunlar tarafından dördüncü sıraya yerleştirilmiştir.

Benzer bir şekilde, genel mesleki yeterlilikler arasında bulunan *“danışanlar/hastalar ve meslektaşlara karşı empati yeterliliği”* mezunlar ve işverenler tarafından üçüncü önem sırasına ve akademisyenler tarafından dördüncü sıraya yerleştirilmiştir.

Gruplar arasında yeterliliklere verilen önem dereceleri açısından farklılıklar da bulunmaktadır. İşverenler ve mezunlar *“yaşamları boyunca bilgi ve becerilerini geliştirme sorumluluğunu alma”* yeterliliğini akademisyenlere göre daha ilk sıralara yerleştirmektedir. Akademisyenler *“Sözlü, yazılı ve görsel iletişim ve eğitim yöntemlerini kullanarak uygun, etkili beceri kullanımı”* maddesini önem sıralamasında işveren ve mezunlara göre daha üst sıralara yerleştirmişlerdir. Bu farklılıklar her grubun DKT alanındaki yeni mezunların eğitimindeki genel yeterliliklerin göreceli önemi hakkında farklı düşüncelere sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Önem sıralamasındaki farklılıkların nedeni farklı beklenti düzeyleri de olabilir. Örneğin, araştırma faaliyetlerine ilişkin yeterlilik açısından yeni mezun bir dil ve konuşma terapistinden bu alandaki yeterlilik derecesine dair beklentiler farklı olabilir. Beklentiler, farklı ülkelerdeki mevcut programların giriş düzeyi ve türlerini yansıtır olabilir. Üniversite bölümleri bazında anket sonuçlarına bakıldığında, farklı programlarda araştırma yöntemlerine ayrılan zaman ve çalışma derinliği birbirinden farklılık göstermektedir. Beklenildiği gibi, akademik katılımcılar bilgi düzeyi yeterliliklerine daha fazla önem verirken, alanın işverenleri dil ve konuşma terapistlerinin mesleki becerilerine daha fazla önem vermektedirler.

5. SONUÇLAR

5.1 Teori ve Pratik

Dil ve Konuşma Terapisi eğitimi kanıta dayalı uygulamaları gerçekleştirmek için gerekli olan teori ve pratiğin kompleks etkileşimine dayanan ve etkileşim becerisini de içeren bir dizi yeterliliğin kazandırılmasını gerektirir. Dil ve Konuşma Terapisi bilimi ve mesleği başlangıç eğitimi başarıyla tamamlayanların mesleklerini güvenli ve etkili bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için alana özgü spesifik ve genel mesleki yeterliliklerin kazanımını sağlayan bir eğitimi gerekli kılar. Sonuçlara dair bir diğer önemli bulgu da alana özgü spesifik ve genel mesleki yeterlilikler karşılaştırıldığında, akademisyenler, mezunlar ve işverenlerin önem derecelendirmeleri arasındaki tutarlılıktır.

Alana özgü spesifik mesleki yeterliliklerin hepsi iletişim bozuklukları ve yutma güçlükleri alanında teşhis, tedavi, önleme ve danışanlar/hastalar ve yakın çevrelerine sunulan danışma hizmetleri ile ilgilidir. Yeni mezun olan bir dil ve konuşma terapistinin genel mesleki yeterlilikleri kişisel/öze-dönük ve kişilerarası yeterlilikleri içermektedir. Empati, anlayış gibi

tutum ve sosyal beceriler danışanla/hastayla kurulan terapötik ilişkinin etkili olması ve kişiden gerekli bilgiyi almada ve klinikte kanıta dayalı karar verme sürecinde son derece önemlidir.

5.2 Klinik Staj Süresince Öğrenme

Dil ve konuşma terapisi öğrencilik döneminde süpervizyon içeren klinik uygulamalar öğrencinin mesleki olarak yeterli görülebilmesi için gerekli yeterlilikleri öğrenebileceği, pratikte uygulayacağı ve geliştireceği bir ortamdır. Klinik stajların zamanlaması çok önemlidir ve dikkatli bir şekilde planlanmalıdır. Öğrenci doğru klinik kararı verme sürecinde her durumdaki bilginin önemini farkına varmalıdır. Avrupa'daki pek çok programda dil ve konuşma terapisi mesleki eğitim programlarının gerçek klinik ortamlardaki öğrenmeyi müfredatlarının içinde yer aldığı görülmüştür (bkz. Ana rapor Bölüm 6). Kurum içi ve iş tabanlı öğrenme süreleri değişkenlik gösterse de çok önemli bir faktör olduğu ve öğrenme işlemlerinin içine dikkatli bir şekilde yerleştirilmesi gerektiği konusunda herkes uzlaşmıştır.

5.3 DKT Eğitimlerinin Karşılaştırılması : Avrupa Standartları

Gruplar arasında yeni mezun olan bir dil ve konuşma terapisti için gerekli olan yeterlilikler Ek 1'de listelenmiştir. Bu belge, mesleği gerçekleştiren her dil ve konuşma terapistinin karşılaması gereken AB ülkeleri üzerinde uzlaşmış temel asgari standartlar olarak düşünülmelidir. Bu yeterlilikler aynı zamanda Dil ve Konuşma Terapisi başlangıç eğitimindeki temel asgari ölçütleri oluşturmakta ve tüm Avrupa DKT eğitim programlarında yer almalıdır.

5.4 Uygulama, amaç ve gelecek açısından uygunluk

Tüm bu yeterlilikleri gerçekleştirdikten sonra, mesleğe yeni başlayan dil ve konuşma terapisti bağımsız olarak mesleği gerçekleştirebilmek için hazır durumdadır. Ancak, yaşam boyu öğrenme ve mesleki gelişim dil ve konuşma terapistinin mesleğini gerçekleştirmesi adına çok önemlidir. Bu, meslek kariyeri boyunca devam etmelidir ve DKT içinde bulunacağı destekleyici iş ortamından çok yarar görecektir. Yukarıda belirtildiği gibi, dil ve konuşma terapisi gelişen dinamik bir meslek olup toplumun değişen ihtiyaçlarına adapte olma ve yeni bilimsel ve teknolojik gelişimlere adapte olabilmelidir; bu nedenle sürekli mesleki gelişim mesleğin amaçlarına ve uygulamalarına son derece uygundur. Aynı şekilde, mesleğe başlangıç aşamasındaki yeterlilikler hiç değiştirilemez yeterlilikler olarak görülmemelidir, meslekteki gelişimlerle birlikte gelişip yenilenmelidir.